

Informatienota

Onderwerp Jaarrekening 2017 Sociaal Domein	
Nummer	2018/37682
Portefeuillehouder	Spijk, J.K.N. van
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen
Afdeling	CC
Auteur	Evers, I.J.
Telefoonnummer	023-5113039
Email	ievers@haarlem.nl
Kernboodschap	De werkzaamheden voor de Jaarrekening 2017 zijn gestart. De planning is om op 3 april 2018 het Jaarverslag en de Jaarrekening 2017 vast te stellen. Voor wat betreft de controlewerkzaamheden in het sociaal domein is er veel vooruitgang geboekt. Desondanks bestaat er de mogelijkheid dat onderdelen van het sociaal domein tot vertraging leiden. Voor wat betreft de verantwoording door de SVB over de besteding van de PGB's is door de SVB schriftelijk gemeld dat geen goedkeurende verklaring over 2017 verwacht wordt. Dat zal impact op het oordeel over de Jaarrekening van de gemeente kunnen hebben.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Bestuur. De planning van de Jaarrekening 2018 kent risico's doordat de gemeente voor de aanlevering van informatie over de bestedingen Sociaal domein afhankelijk is van aanlevering van externen (SVB, CAK, aanbieders), zowel qua tijdigheid als qua rechtmatigheid. Het college hecht eraan de commissie tijdig te informeren over deze risico's, vanwege de mogelijke impact op de gemeentelijke planning.
Relevante eerdere besluiten	N.v.t..
Besluit College d.d. 6 februari 2018	1. het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

Wij zijn gestart met de werkzaamheden voor de jaarrekening 2017. Bij de behandeling van het Jaarverslag en Jaarrekening 2016 is aangegeven dat wij er naar streven de totstandkoming van de Jaarverslag en Jaarrekening vanaf 2017 een zo normaal mogelijk proces te laten zijn. Wij verwachten dat dit ook gaat lukken.

Ten aanzien van de controlewerkzaamheden voor (onderdelen) van het sociaal domein zal het echter een krap schema blijven. Daarbij is het ook niet duidelijk of een aantal externe oorzaken van invloed gaat zijn op de oordeelsvorming over de gemeentelijke Jaarrekening. In deze informatienota schetsen wij kort de planning voor het Jaarverslag en de Jaarrekening 2017 en gaan wij specifiek in op een aantal mogelijke knelpunten met betrekking tot het sociaal domein.

2. Kernboodschap

Algemene planning

Wij hebben de wens om het jaarrekeningproces zover mogelijk weer in een normale cadans terug te brengen. Het streven van het college is om op 3 april 2018 het Jaarverslag en Jaarrekening 2017 vast te stellen. Zowel de interne controle door het Audit Team van Haarlem als de accountantscontrole zullen op dat moment nog in uitvoering zijn.

Wij gaan er wel van uit dat alle posten die betrekking hebben op het sociaal domein verwerkt zijn, danwel op basis van zo betrouwbaar mogelijke schattingen zijn opgenomen in de jaarrekening. Het risico bestaat echter dat er, vanuit de interne controle door het audit team en/of de accountantscontrole, afwijkingen zullen ontstaan. Het uitgangspunt voor nu is dat de afwijkingen niet van materiële invloed zullen zijn en dus geen impact zullen hebben op de getrouwheid of rechtmatigheid van de jaarrekening.

Op 21 juni zal het Jaarverslag en Jaarrekening 2017 in de raad worden behandeld. Indien er tussentijds aanleiding is om de planning bij te stellen, bijvoorbeeld als gevolg van later bekend geworden materiële afwijkingen, dan wordt u hier als raad vanzelfsprekend tijdig over geïnformeerd.

Proces sociaal domein

In 2017 is opnieuw veel inzet gepleegd om de administratieve processen en verantwoording binnen het sociaal domein verder te verbeteren. Binnen het Wmo-domein verloopt de facturatie volledig via de iWmo functionaliteit. Daardoor wordt de geleverde zorg via een geautomatiseerd proces gefactureerd, gecontroleerd (rechtmatigheid van de factuur) en direct daarna door de gemeente betaald. Controle op de betalingen heeft dus al gedurende het jaar plaatsgevonden. Een groot deel van onze bestedingen kan dus op deze manier verantwoord worden.

Voor de betalingen in het jeugddomein zijn in 2017 ook grote stappen vooruit gezet. Mede door de inzet van een gemeentelijke programmamanager is een groot aantal aanbieders in het jeugddomein aangesloten op iJeugd. Deze aanbieders kunnen nu, met terugwerkende kracht, facturen over 2017 indienen. Deze worden dan op dezelfde wijze behandeld als bij iWmo, controles op rechtmatigheid vinden dus in het proces plaats.

Wij verwachten dat door al deze inspanningen, grote delen van de controles sociaal domein sneller uitgevoerd kunnen worden én de kans op fouten veel kleiner is. Veel controles zijn immers al gedurende het jaar uitgevoerd en door het auditteam beoordeeld.

3. Consequenties

Aanlevering eindfactuur aanbieders jeugdhulp

Een klein aantal aanbieders voor jeugdhulp (waaronder 1 aanbieder met een grote contractsom) is in 2017 niet aangesloten op iJeugd. Deze aanbieders moeten conform contract per 31 januari 2018 een eindfactuur indienen. Op dat moment is de administratie van de gemeente al gesloten. De gemeente heeft de eindfactuur nodig om inzicht te verkrijgen in de totale gerealiseerde lasten voor jeugdhulp. De controle op deze eindfacturen vraagt de nodige inspanning van de gemeente. Naast een controle op juist gecontracteerd product en bijbehorend tarief dient ook een toets op het woonplaatsbeginsel uitgevoerd te worden.

Pas na deze controle kan een betrouwbare schatting gemaakt worden van de in de jaarrekening 2017 te verantwoorden posten voor jeugd en kan verrekening met de betaalde voorschotten plaatsvinden. De reeds in de concept jaarrekening opgenomen posten zullen dus naar alle waarschijnlijkheid via 'naposten' gecorrigeerd moeten worden ten behoeve van de vast te stellen jaarrekening.

Eindfacturen jeugd worden niet tijdig ingediend

De afgelopen 2 jaar is gebleken dat de deadline van 31 januari voor aanbieders een strakke deadline is. Wij verwachten dat de aanbieders die het betreft nu voldoende ervaring hebben met het proces en tijdig zullen aanleveren. Door de gemeentelijke contractmanagers wordt de planning ook frequent onder de aandacht gebracht. Desondanks is er een kans dat sommige aanbieders de deadline niet gaan halen met gevolgen voor onze eigen planning.

Controle van het woonplaatsbeginsel

Het (vaststellen van het) woonplaatsbeginsel blijft een belangrijke onderligger van de controle op rechtmatige betaling van facturen. Het woonplaatsbeginsel bepaalt welke gemeente verantwoordelijk is voor het inzetten en de betaling van de geleverde jeugdhulp. Bij elke cliënt (factuur) moet daarom getoetst worden of de gemeente waar de hulp wordt aangevraagd/geboden wel de verantwoordelijke gemeente is. De controle van het woonplaatsbeginsel heeft in 2015 en 2016 veel tijd gekost bij zowel gemeenten als aanbieders.

Net zoals in 2016 is in regionaal verband een afspraak gemaakt over de afhandeling van het woonplaatsbeginsel. De door aanbieders geboden jeugdhulp wordt hoe dan ook betaald en pas daarna vindt verrekening met de regiogemeenten plaats. Aanbieders hebben hierdoor eerder duidelijkheid over de financiële afwikkeling van de door hen gefactureerde productie waardoor het risico op vertraging bij hun accountantscontrole ten aanzien van dit aspect niet meer aanwezig is.

Aan gemeenten buiten de regio zal, net als in 2016, separaat gefactureerd worden. Aangezien dit vrijwel zeker niet binnen de planning van de Jaarrekening afgewikkeld zal zijn, wordt hiervoor een balanspost opgenomen.

Accountantscontrole bij aanbieders

Alle aanbieders met een regionale productie > € 100.000 moeten op grond van onze regionale protocollen per 1 maart 2018 (jeugd) of per 1 april 2018 (Wmo) een productieverantwoording indienen voorzien van een controleverklaring van hun accountant. Aangezien de aanbieders 2 jaar ervaring hebben met het regionale protocol gaan we ervan uit dat dit niet tot knelpunten gaat leiden.

Toch kan pas na ontvangst van deze (gecontroleerde) verantwoordingen aansluiting op onze administratie gemaakt worden en kan de omvang van de te verantwoorden last en transitoria definitief worden bepaald.

De interne (en externe) controle op de ontvangen verantwoordingen en verklaringen kost ook de nodige tijd. Verklaringen van aanbieders met een afwijkend oordeel kunnen namelijk gevolgen hebben voor de gemeente en zich door vertalen naar het oordeel bij onze jaarrekening. Zowel tijdigheid als inhoudelijke bevindingen kunnen van invloed zijn op ons jaarrekeningtraject.

SVB blijft een knelpunt

De SVB moet net zoals in de afgelopen jaren, verantwoording afleggen over rechtmatige besteding van de PGB's. Ten aanzien van de verantwoording over 2017 heeft de SVB eind november 2017 aan alle gemeenten het volgende gecommuniceerd: *"In het afgelopen jaar is de rechtmatigheid van de betalingen sterk verbeterd, maar nog onvoldoende om een goedkeurende controleverklaring over 2017 te kunnen verwachten"*.

De SVB geeft aan dat vanaf 2015 tot november 2016 (in opdracht van de Tweede Kamer) niet meer is getoetst op een groot aantal rechtmatigheidsvereisten, waardoor een groot aantal onrechtmatige zorgovereenkomsten en declaraties is geaccepteerd. Daardoor was in 2015 en 2016 een groot aantal PGB-betalingen voor zowel Wmo als Jeugd, onrechtmatig. De SVB is gestart met herstelacties, om systematische onrechtmatigheden op te lossen en om gemaakte fouten te herstellen (onder meer vaststellen juiste machtigingen, toepassen juiste wetgeving). De SVB geeft aan dat de genomen maatregelen effect hebben en dat de onrechtmatigheid over de 1^e drie kwartalen 2017 veel lager is dan in voorgaande jaren. Desondanks zijn de resultaten te laag om een goedkeurende controleverklaring over 2017 te kunnen realiseren (in de bijlage is de brief van de SVB opgenomen).

Wij constateren dat de controleverklaring van de SVB impact heeft op de verklaring van de gemeente Haarlem. Het risico bestaat dat dit zich doorvertaalt als een onzekerheid van de totale PGB-last in onze jaarrekening.

Wij hebben geen andere (beheers)maatregelen ingericht, die voldoende zekerheid kunnen geven over de rechtmatige besteding van de PGB's. Gelet op de brief van de SVB zullen wij ook geen verdere inzet plegen op het alsnog aantonen en vaststellen van de rechtmatige prestatielevering. Dit vraagt een zodanig grote inspanning van de gemeente, zonder dat het oordeel van onze accountant daardoor zal wijzigen. Het ontbreken van een verklaring van de SVB weegt daarvoor te zwaar.

Ten aanzien van het bepalen van de werkelijke PGB-uitgaven in 2017 zullen we, net als voorgaande jaren, een inschatting maken van het werkelijk bestede bedrag PGB's in 2017 en het resultaat daarvan transitorisch (nog te ontvangen van de SVB; verschil tussen overgemaakt en werkelijk besteed) opnemen. Het kan nodig zijn de administratie opnieuw te openen voor de verwerking van de afrekening van de SVB.

4. Vervolg

Het samenspel tussen gemeente en de diverse aanbieders verloopt steeds beter. De processen en verantwoording daarover zijn en blijven echter een complex geheel. En wij blijven daarbij afhankelijk van de kwaliteit van de processen bij derden (zorgaanbieders /SVB/CAK). Procesmatige en/of inhoudelijke verstoringen bij die partijen zijn direct van invloed op ons proces. We hebben veel contact met de partijen om knelpunten vroegtijdig in beeld te hebben.

Indien er behoefte is, kan er er een bijeenkomst georganiseerd worden waarin, samen met de accountant, ingegaan wordt op het jaarrekeningtraject. Wensen daartoe vernemen wij graag via de commissie Bestuur. De auditcommissie, de rekenkamercommissie en de commissie Bestuur zijn in het traject van de Jaarrekening onze eerste gesprekspartners.

5. Bijlagen

1. Brief SVB. Kenmerk: rechtmatigheidsbrief PGB, 23 november 2017.